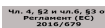

УТВЪРЖДАВАМ:

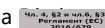
31.10.2022 г.

X

д-р Теодора Иванова
Председател на ДАЗД
Signed by: Teodora Ivanova

1.11.2022 г.

X

Румяна Петкова
Изпълнителен директор на АСП
Signed by: Rumyana Petkova

МЕТОДИЧЕСКО УКАЗАНИЕ ОТНОСНО ВПИСВАНЕ НА ДЕТЕ В РЕГИСТЪРА НА ДЕЦА, КОИТО МОГАТ ДА БЪДАТ ОСИНОВЕНИ ПРИ УСЛОВИЯТА НА ПЪЛНО ОСИНОВЯВАНЕ

X

Per. №

1. Работа по реинтеграция по Наредбата за условията и реда за осъществяване на мерки за предотвратяване изоставянето на деца и настаняването им в институции, както и за тяхната реинтеграция (Наредба за реинтеграция). Цели и етапи на работата по реинтеграция.

1.1. Мерки за реинтеграция по служебен ред

(а) Мерките за реинтеграция на детето в семейството се осъществяват по реда на глава трета от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето (ППЗЗДет.) и се предприемат служебно непосредствено след издаване на заповедта на дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП) за настаняване на детето по административен ред по чл. 27, ал. 1 от Закона за закрила на детето (ЗЗДет.) **и извеждането му от семейството за първи или пореден път след реинтеграция.**

(б) Целта на тези мерки е да бъде оказана подкрепа на родителите или на роднините и детето да бъде върнато в биологичното или разширеното семейство възможно най-скоро след извеждането и докато не е прекъсната емоционалната връзка с родствениците.

(в) В съответствие с чл. 28, ал. 5 от ЗЗДет., в искането от ДСП до районния съд за настаняване на детето в семейство на роднини или близки, в приемно семейство и в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа **задължително се посочва срок.** Препоръчително е **при първо настаняване срокът да е по-кратък** (6 месеца или 1 година) с оглед принципа, че настаняването на детето извън семейството е крайна мярка, която има временен характер и се прилага след изчерпване на всички

възможности за закрила в семейството (чл. 25, ал. 2 от ЗЗДет.) и следва да бъде ограничена във времето.

(г) Когато в искането от ДСП до районния съд за налагане на мярка за закрила е предложен срок за настаняване, но съдът не е определил срок със съдебното решение, ДСП може да поиска да бъде допълнено решението по реда на чл. 250 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), като посочи че съдът не се е произнесъл по цялото искане. Молба за това може да се подаде в едномесечен срок от връчването на решението или от влизането му в сила.

(д) При условие, че в хода на работата по реинтеграция по служебен ред, родителят/родителите даде/дадат предварително съгласие за осиновяване на детето, мерките за реинтеграция се прекратяват.

(е) При условие, че в 6-месечен срок от датата на настаняване на детето извън семейството по административен ред не бъдат установени възможности за връщане в биологичното семейство или промяна на мярката за закрила и настаняване в семейство на роднини и близки, с доклада по чл. 19, ал. 3 от Наредбата за реинтеграция се прави предложение за прекратяване на мерките по реинтеграция по служебен ред **и за предприемане на действия за вписване на детето в регистъра, регламентиран в чл. 83, ал. 2 от Семейния кодекс (СК).**

1.2. Мерки за реинтеграция при подадено заявление

(а) Съгласно чл. 17, ал. 1 от Наредбата за реинтеграция, мерки за реинтеграция на детето в семейството се предприемат при подадено заявление от родителите **и при наличие на едно или повече от посочените в същата разпоредба обстоятелства.** Ако родителите не сочат промяна на обстоятелствата и/или не са контактували с детето и връзката между тях е прекъсната, същите се уведомяват писмено в отговор на подаденото заявление, **че не са изпълнени нормативно определените условия за предприемане на мерки по реинтеграция (посочват се) и такива не се предприемат.**

(б) По смисъла на чл. 17, ал. 2 от Наредбата за реинтеграция, когато при събирането на информацията по чл. 18, ал. 1 от същата наредба се констатира, че обстоятелствата, наложили извеждане на детето извън семейството, не са променени, мерки за реинтеграция може да не се предприемат. **Когато не може да бъде установено местонахождението на родителите и/или контакт с тях, мерки за реинтеграция не се предприемат, но родителите се уведомяват за това писмено, в отговор на подаденото заявление.**

(в) Когато местоживеенето на родителите, подали заявление за реинтеграция, е в чужбина, освен изпълнение на общите условия по чл. 17, ал. 1 от Наредбата за реинтеграция е необходимо същите да предоставят писмена информация за местоживеенето си (точен адрес), за жилището, в което живеят и съжителстващите с тях лица, за трудова или друг вид дейност, която осъществяват и е източник на доходи, за размера на месечните доходи и разходите за издръжка, за това как ще бъдат удовлетворени здравните, образователните и социалните потребности на детето, за социалното си обкръжение – роднини, близки, в рамките на населеното място и страната, в която живеят и да приложат документи, преведени на български език, в подкрепа на предоставената информация. ДСП изследва емоционалната връзка с детето и поддържа контакт между тях, проучва мнението и нагласите на детето за отглеждане от семейството в чужбина и консултира родителите, че събирането на информация за целите на реинтеграцията чрез социалните служби на държавата, в която пребивават може да доведе до извеждане на други деца в семейството, при недобри условия или други рискове. **При условие, че въз основа на цялостната събрана информация по заявлението за реинтеграция са установени условия и обосновано се обмисля връщането на детето в семейството на родителите му, живеещи в чужбина, може да се поиска чрез Министерството на правосъдието обмен на информация и**

извършване на социално проучване по конкретно формулирани въпроси към социалната служба на държавата, в която пребивават родителите. Когато е прекратено настаняването и детето е върнато на родителите, живеещи в чужбина, не може да се изисква наблюдение от чуждата социална служба и това не попада в обхвата на международното сътрудничество и обмен на информация.

(г) *По всяко подадено заявление за реинтеграция, родителите задължително се уведомяват писмено за причините за заявлението да не бъде разгледано/удовлетворено и за връчването се прилагат способите по чл. 18а от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), чрез връчване по настоящия адрес, а при липса на такъв или когато лицето не може да бъде намерено на този адрес – по постоянния адрес, или по месторабота. Когато адресата не може да бъде намерен на адреса и не се намери лице, което е съгласно да получи съобщението, съобщаването се извършва чрез залепване на уведомление на вратата или на пощенската кутия, а когато до тях не е осигурен достъп – на входната врата или на видно място около нея. Когато има достъп до пощенската кутия, съобщението се пуска и в нея. В съобщението се посочва, че документът е оставен в канцеларията на ДСП (соочи се адрес) и може да се получи в едноседмичен срок. За този вид съобщаване/връчване се съставя протокол от служебните лица за датата, часа, мястото и действията, които се описват. Документът се счита за връчен с изтичането на срока за получаването му от канцеларията на ДСП, т.е. след изтичането на седмия ден се брои 14-дневният срок за обжалване. Не е целесъобразно поставянето на съобщение на таблото, освен когато е абсолютно невъзможно съобщаване по друг начин, включително не е възможно да бъде залепено съобщение на настоящия и постоянен адрес, тъй като няма сграда или такъв адрес.*

2. Доклад до директора на ДСП за резултатите от предприетите мерки за реинтеграция до края на 6-месечния срок от настаняването извън семейството по административен ред или от подаване на заявлението за реинтеграция с мотивирано становище относно мерките по реинтеграция и за инициране на производство по вписване или не

(а) Съгласно чл. 19, ал. 3 от Наредбата за реинтеграция, *в срок до 6 месеца* от издаването на заповедта за настаняване по административен ред или от подаването на заявление от родителите *се изготвя заключителен доклад*. Докладът се изготвя от ДСП по настоящ адрес на детето въз основа на изисквана информация и становище от ДСП по местопребиваване на родителите. Докладът съдържа информация за извършените дейности за подкрепа на детето и семейството, както *и заключение с мотивирано предложение за връщане на детето в семейството, продължаване на мерките за реинтеграция или за прекратяване на мерките за реинтеграция на детето в семейството. В заключението задължително се отбелязва дали се предлага или не предприемането на действия за вписване на детето в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК и причините/мотивите за това.*

(б) Съгласно чл. 3, ал. 3 от Наредбата за реинтеграция, мерките за реинтеграция на детето в семейството при всеки конкретен случай имат временен характер и се прилагат за срок, не по-дълъг от 18 месеца. *Недопустимо и в несъответствие с интереса на детето е да се държи отворен случай 18 месеца и да се „работи“ по реинтеграция*, когато родителите не могат да бъдат открити или не съдействат или не изпълняват заложените цели в плана или не посещават услуга или не контактуват с детето.

(в) Мотивирано предложение за продължаване на мерките за реинтеграция при условията чл. 20, ал. 3 от Наредбата за реинтеграция *може да се прави за определен период от време, необходим за постигане на конкретен резултат/цел, ако*

родителите са активни и сътрудничат за изпълнение на заложените в плана за действие дейности.

(г) Когато в работата по реинтеграция на детето са ангажирани и други ДСП (по настоящия адрес на родителите), решението се взема след екипно обсъждане, включително чрез използване на възможностите за дистанционна връзка чрез онлайн платформи.

3. Изследване на мнението и нагласите на детето и неговия интерес при осиновяване

(а) На детето, което може да формира свои собствени възгледи, се осигурява правото да изразява тези възгледи свободно по всички въпроси, отнасящи се до него, като на тях се придава значение, съответстващо на възрастта и зрелостта му.

(б) Преди да се пристъпи към действия за вписване на дете в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК, с дете, навършило 10-годишна възраст се провежда информационна среща относно същността, процедурата и правните последици от осиновяването. Възможно е да бъде взето решение, което трябва да бъде мотивирано, за провеждане на такава информационна среща с дете, което не е навършило 10-годишна възраст, в зависимост от степента на неговото развитие (Виж Методическите насоки за подготовка на дете за осиновяване).

(в) От проведената информационна среща с детето се съставя протокол, който се подписва от участниците в срещата, включително детето, ако е навършило 14 години.

(г) В случай, че детето изрази мнение, че не желае да бъде осиновено и/или има страхове, притеснения, свързани с осиновяването, своевременно се предприемат мерки за оказване на подкрепа. Мерките за подкрепа се отразяват като конкретни дейности в плана за действие по случая, като се посочат персонално отговорни лица и кратки срокове за изпълнение.

(д) Преценката на най-добрия интерес при осиновяване по смисъла на §1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗЗДет. не може да се основава само на мнението и желанията на детето, особено когато е малолетно (т.е. за осиновяване не се изисква неговото съгласие).

(е) Становището на ДСП за интереса на детето при осиновяване и неговото мнение и нагласи (когато може да формира и изрази такива) задължително се отбелязват в уведомлението до регионалната дирекция за социално подпомагане (РДСП) за вписване в регистъра чл. 83, ал. 2 от СК.

(ж) Нежеланието на детето да бъде осиновено не е основание да не бъде вписано в регистъра по смисъла на чл. 84 от СК.

(з) Информационна среща се провежда и преди детето, навършило 10-годишна възраст, да бъде вписано в регистъра по чл. 113, ал. 1, т. 1 от СК на децата, които могат да бъдат осиновени от лица с обичайно местопребиваване в чужбина при условията на пълно осиновяване. Възможно е да бъде взето решение, което трябва да бъде мотивирано, за провеждане на такава информационна среща с дете, което не е навършило 10-годишна възраст, в зависимост от степента на неговото развитие.

4. Уведомяване на РДСП за вписване в регионалните регистри на деца за пълно осиновяване:

4.1. По реда на чл. 84, ал. 1 от Семейния кодекс

(а) Когато родителите са неизвестни и детето е настанено в приемно семейство или в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа, се предприемат и действия за учредяване на настойничество, с оглед задължението на настойника по чл. 90, ал. 1, т. 1 от СК да даде мнение за осиновяването.

(б) Когато само единият от родителите е дал съгласие за осиновяване и другият не е лишен от родителски права, условията по чл. 82, ал. 1 от СК не са изпълнени и уведомление за вписване може да се подаде по реда на чл. 84, ал. 2 от СК.

(в) Независимо от даденото съгласие от родителите, мнението и нагласите на детето за осиновяване се изследват (Виж т. 3) и се отбелязват в уведомлението от ДСП до РДСП за вписване в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК.

4.2. По реда на чл. 84, ал. 2 от Семейния кодекс

(а) Последниците от настъпването на условията по чл. 84, ал. 2 във връзка с чл. 93, ал. 2 и ал. 3 от СК се посочват в заповедите за настаняване по чл. 27, ал. 1 от ЗЗДет.

(б) С оглед разпоредбите на чл. 93, ал. 2 и ал. 3 от СК, искането за прекратяване на настаняването да бъде направено и в производството за настаняване по съдебен ред, **в 1 месечния срок за внасяне на искане за налагане на мярката за закрила в районния съд, ДСП по настоящ адрес на детето изпраща писмо до всеки от родителите за разясняване на последиците от настъпването на условията по чл. 84, ал. 2 във връзка с чл. 93, ал. 2 и 3 от СК.** За връчването се прилагат способите по чл. 18а от АПК, като се полагат всички възможни усилия за лично получаване или залепване на съобщение на адрес (не е целесъобразно залепване на съобщение на табло – виж т. 1.2). Целесъобразно е, когато лицата са неграмотни и/или имат интелектуални дефицити и/или проблеми с психическото здраве, да се информират устно, което се документира с протокол.

(в) **Наличието на „основателна причина“ родителят да не поиска прекратяване на настаняването или промяна на мярката за закрила се преценява индивидуално по всеки случай от ДСП, съобразно конкретните нужди и интереса на детето и тази преценка задължително се отбелязва в уведомлението до РДСП за вписване¹.**

(г) Административното производство по вписване по реда на чл. 84, ал. 2 във връзка с чл. 93, ал. 2 и 3 от СК е свързано единствено със съдебното производство по налагане на мярка за закрила (доколкото родителят в това производство може да поиска прекратяване на настаняването или промяна на мярката за закрила и настаняване в семейство на роднини или близки). Други съдебни производства, като ограничаване или лишаване от родителски права и/или по Закона за защита от домашното насилие и т.н. не препятстват предприемането на действията за вписване на дете в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК и не е необходимо да се чака тяхното приключване.

4.2.1. За дете, настанено в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа;

(а) По смисъла на чл. 84, ал. 2, във връзка с чл. 93, ал. 2 от СК, когато детето е настанено в социална или интегрирана здравно социална услуга за резидентна грижа и са налице законовите предпоставки, действията за вписване в регистъра се предприемат задължително.

(б) **Съгласно чл. 46, ал. 1 от Закона за нормативните актове разпоредбите на нормативните актове се прилагат според точния им смисъл, а ако са неясни, се тълкуват в смисъла, който най-много отговаря на други разпоредби, на целта на тълкувания акт и на основните начала на правото на Република България. Систематичното място на разпоредбата, както и целта на закона са еднозначни**

¹ Според практиката на административните съдилища: „При извършване преценката досежно наличието на законоустановените предпоставки в хипотезата на разпореденото вписване в регистъра на деца за пълно осиновяване, административният орган е длъжен да изследва характера на причините, довели до пропускането на 6-месечния срок от родителя.“

и насочени изцяло към осигуряване правото на детето да бъде отглеждано в сигурна и постоянна семейна среда, поради което условието родителят да не е поискал прекратяване на настаняването следва да се разглежда като наличие или липса на краен и положителен резултат за детето, а не като формално действие (свеждащо се само до подаване на молба за реинтеграция), което не води до промени и подобрения в положението на настаненото извън семейството дете.

(в) При условие, че в срока по чл. 84, ал. 2, във връзка с чл. 93, ал. 2 от СК родителят е подал заявление за прекратяване на настаняването, но същото не отговаря на условията за прилагане на мерки за реинтеграция по Наредбата за реинтеграция и такива не са прилагани или резултатът от прилагането на мерките е отрицателен и детето не е върнато в семейството, може да се предприемат действия за вписване на детето в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК. **Необходимо е по подаденото заявление за реинтеграция родителите да са уведомени писмено за резултата (виж т.1.2) и да са изтекли 6 месеца от връчването на уведомлението или 6 месеца от последваща заповед за настаняване на детето по административен ред по чл. 27, ал. 1 от ЗЗДет. с оглед доказване на „пълна незаинтересованост на родителя за детето или обективна трайна невъзможност за полагане на грижи“².**

(г) Ако родителите не живеят заедно, наличието на условията по чл. 84, ал. 2, във връзка с чл. 93, ал. 2 от СК се изследват и за двамата и това се отбелязва изрично в уведомлението от ДСП до РДСП за вписване в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК.

4.2.2. За дете, настанено в приемно семейство

(а) ДСП уведомява РДСП за вписването на детето в регистъра, ако интересите на детето налагат това. Преценката на най-добрия интерес при осиновяване по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ЗЗДет. не може да се основава само на мнението и желанията на детето (Виж т. 3)³.

² Според практиката на административните съдилища:

„При условията на чл. 84, ал. 2 СК, за да се постанови вписване на детето в регистъра за пълно осиновяване, се изисква да са изпълнени кумулативно две предпоставки - на детето да е предоставена социална услуга - резидентен тип, или да е настанено в приемно семейство, и в 6-месечен срок родителите без основателна причина да не са поискали промяна на мярката за закрила. Тези хипотези предполагат пълна незаинтересованост на родителя за детето или обективна трайна невъзможност за полагане на грижи, необходими за развитието на детето“.

„Когато е налице искане от родителя за връщане на детето в семейна среда, т. е. искане за прекратяване на настаняването на детето в приемното семейство, не е предвидена възможност по закон за вписване на детето в регистъра за пълно осиновяване, въз основа на преценка от органите за социално подпомагане с мотиви, че майката и бащата нямат нужния родителски капацитет или че реинтеграцията на детето в семейна среда не е в негов интерес. Подобна преценка се прави при прилагане на мерките по реда на Закона за закрила на детето, но не и при приложение на разпоредбата на чл. 84, ал. 2 СК.“

„Съобразно нормата на чл. 122, ал. 1 и ал. 2 СК, носители на родителските права и задължения по отношение на ненавършилите пълнолетие деца са и двамата родители, като те имат еднакви права и задължения независимо дали са сключвали брак или не. В този смисъл предпоставките по чл. 84, ал. 2 СК трябва да са налице и по отношение на двамата родители, за да бъде постановено вписване на детето в регистъра за осиновяване.“

³ Според практиката на административните съдилища: „За да се постанови вписване на детето в регистъра за пълно осиновяване съгласно чл. 84, ал. 2 СК, следва да са изпълнени две предпоставки, които са предвидени в условията на кумулативност - детето да е настанено по административен ред и в 6-месечен срок родителите без основателна причина да не са поискали прекратяване на настаняването или промяна на мярката за закрила. Когато детето е настанено в приемно семейство като мярка за закрила по чл. 4, ал. 1, т. 4 ЗЗДет, към посочените две кумулативни условия се добавя и изискването, предвидено в края на разпоредбата - интересите на детето да налагат вписването в регистъра на деца за пълно осиновяване. Осигуряването на най-добрия интерес на детето е посочен като един от основните принципи, на които се основава закрилата на детето, съгласно чл. 3, т. 3 ЗЗДет, а според определението в § 1, т. 5 ДР ЗЗДет, „най-добър интерес на детето“ е преценка на желанията и чувствата на детето; физическите, психическите и емоционалните потребности на детето; възрастта, пола, миналото и

(б) Приложими са и всички насоки за действия по т. 4.2.1.

4.3. По реда на чл. 84, ал. 3 от Семейния кодекс

(а) За дете, чиито родители са починали, лишени от родителски права или поставени под пълно запрещение се предприемат действия от ДСП за учредяване на настойничество или попечителство, ако за детето е наложена мярка за закрила.

(б) ДСП консултира настойника/попечителя за възможността да инициира вписване на детето в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК, като подаде молба до РДСП, ако за детето е наложена мярка за закрила.

(в) При постъпила молба от настойника/попечителя за вписване на детето в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК, РДСП изисква писмено становище за интереса на детето от ДСП и от органа по настойничеството и по попечителството.

(г) В становището на ДСП задължително се отбелязват мнението и нагласите на детето за осиновяване (Виж т. 3).

4.4. По реда на чл. 84, ал. 4 от Семейния кодекс

(а) При постъпило искане от непълнолетно дете, подставено под попечителство за вписването му регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК, РДСП изисква писмено становище за интереса на детето от ДСП и от органа по настойничеството и по попечителството.

(б) С оглед задължението на попечителя по чл. 90, ал. 1, т. 1 от СК да даде мнение за осиновяването, РДСП изисква и мнение от попечителя.

(в) В становището на ДСП задължително се отбелязват мнението и нагласите на детето за осиновяване (Виж т. 3).

4.5. По реда на чл. 84, ал. 5 от Семейния кодекс

(а) Според чл. 84, ал. 5 от СК вписване на дете в регистъра може да се извърши и въз основа на молба на родителите, подадена чрез ДСП, ако вписването е в интерес на детето. Съгласно чл. 11, ал. 3 от Наредба № РД-07-7 от 5.10.2010 г. към молбата се прилага и становище от страна на ДСП, че това е в интерес на детето.

(б) В становището на ДСП задължително се отбелязват мнението и нагласите на детето за осиновяване (Виж т. 3).

(в) *Към молбата на родителите трябва да са приложени декларации за даване на съгласие за пълно осиновяване по образец с нотариална заверка на подписите, тъй като разпоредбата на чл. 93 от СК за осиновяване без съгласие на родител е неприложима (Виж и Тълкувателно решение №1/2015 от 14.11.2016 г. на ОСГК на ВКС).*

4.6. Дете, спрямо което има прекратено осиновяване

(а) Съгласно чл. 81, ал. 2 от СК никой не може да бъде осиновен втори път, докато не е прекратено съществуващото осиновяване.

(б) Действия за повторно вписване в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК могат да се предприемат *след влизане в сила на решението за прекратяване на осиновяването*, независимо че за детето има наложена мярка за закрила и е настанено извън семейството преди това.

(в) *За дете с дадено от родителите съгласие за пълно осиновяване се подава уведомление по чл. 84, ал. 1 от СК в 7-дневен срок от влизане в сила на решението за*

други характеристики на детето; опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде причинена; способността на родителите да се грижат за детето; последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата; други обстоятелства, имащи отношение към детето.“

прекръпяване на предходното осиновяване или от получаването от съответния окръжен съд, допуснал осиновяването, на декларациите от родителите за даване на съгласие в оригинал. Задължително и задълбочено се изследва интересът на детето при последващо осиновяване, като при травми и/или необходимост от специализирана подкрепа и /или услуги, същите се осигуряват и впоследствие се предприемат действия за вписване.

(г) За дете, **чиито родители не са дали съгласие за пълно осиновяване, се подава уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК, като 6-месечният срок се счита от влизането в сила на решението за прекръпяване на осиновяването** и се отнася към действията или бездействието на биологичните родители, отношенията с които са възстановени след прекръпяването на осиновяването. Срокът ще съвпадне и с изтичането на 6 месеца от заповедта за настаняване на детето по административен ред по чл. 27, ал. 1 от ЗЗДет. с променените имена и родителски връзки на детето. Задължително и задълбочено се изследва интересът на детето при последващо осиновяване, като при травми и/или необходимост от специализирана подкрепа и /или услуги, същите се осигуряват и впоследствие се предприемат действия за вписване.

4.7. Съдържание на уведомлението от ДСП до РДСП за вписване регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК, срок за подаване и документи, които се прилагат.

(а) Съгласно чл.11, ал.1 от Наредба № РД-07-7 от 5.10.2010 г. процедурата по вписване в регистъра в случаите по чл. 84, ал. 1 и 2 от СК започва с писмено уведомление от страна на ДСП по настоящ адрес на детето до съответната РДСП. Към уведомлението се прилагат социалният доклад по Приложение № 2 и документите, удостоверяващи наличието на обстоятелствата за вписване по този ред.

(б) Уведомлението от ДСП до РДСП за вписване регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК **по чл. 84, ал. 1 и ал.2 от СК се подава в 7-дневен срок от настъпване на съответното обстоятелство (даване на съгласие или изтичане на 6-месечен срок).**

(в) **В уведомлението от ДСП до РДСП за вписване регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК се посочва задължително:**

- Правно основание за подаване – чл. 84, ал. 1 или чл. 84, ал. 2 от СК
- Имена, дата и място на раждане и ЕГН на детето;
- Имена, постоянен и настоящ адрес на родителите или адрес, на който са намирани в производството по налагане на мярката за закрила;
- Кратко описание по хронология на предприетите мерки за закрила с посочени номер и дата на заповеди на ДСП за настаняване по административен ред и номер, дата на съдебни решения и техния срок;
- Дата на даване от родителите на съгласие за пълно осиновяване – за уведомление по чл. 84, ал. 1 от СК;
- Дата и начин на уведомяване на родителите за последиците от изтичане на срока по чл. 93, ал. 2, във връзка с чл. 84, ал. 2 от СК (Виж т. 4.2) – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;
- Дата на изтичане на 6 месечният срок и от кой момент е отчетен (от заповедта за настаняване по административен ред или от съобщаването на родителите на резултата от подаденото заявление за реинтеграция) – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;
- Наличие или липса на искане от родителите за прекръпяване на настаняването или промяна на мярката за закрила и настаняване в семейство на близки (включително в производството за настаняване по съдебен ред). При подадено заявление за реинтеграция се описват кратко извършените действия, постигнатите резултати и дата на уведомяване на родителите в отговор на подаденото заявление – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;

- Наличие или липса на основателни причини родителите (за всеки от тях) да не поискат прекратяване на настаняването или промяна на мярката за закрила и настаняване в семейство на близки – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;
- Мнението и нагласите на детето за вписване в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК и за осиновяване (за деца на възраст 10 и повече години);
- Становище за интереса на детето (Виж т. 3).

(г) Към уведомлението се прилагат:

- Пълен препис от акта за раждане;
- Удостоверение за раждане;
- Заверен препис от решение/решения на съда за налагане на мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето и/или заповед/и на ДСП настаняване по административен ред;
- Оценката на потребностите на детето;
- Социален доклад по Приложение № 2 от Наредба № РД-07-7 от 5.10.2010 и плана за действие по случая на детето;
- Медицинско свидетелство по Приложение № 3 от Наредба № РД-07-7 от 5.10.2010 г.;
- Съгласие от родителите за пълно осиновяване по Приложение № 4 от Наредба № РД-07-7 от 5.10.2010 г. – за уведомление по чл. 84, ал. 1 от СК;
- Документи, удостоверяващи информирането на родителите за последиците от изтичане на сроковете по чл. 93, ал. 2 във връзка със чл. 84, ал. 1 от СК и връщането им – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;
- Подадени заявления за реинтеграция, оценките по тях и писмените уведомления до родителите за резултата – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;
- Отделно обосновано писмено становище от ДСП за интереса на детето, приложение към доклада по Приложение № 2 от Наредба № РД-07-7 от 5.10.2010г.

5. Производство по вписване в регистъра по чл. 83, ал. 2 от Семейния кодекс

За производството по вписване на дете в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК са приложими и правилата на Раздел Първи, Глава Пета от АПК, тъй като заповедта на директора на РДСП по чл. 84, ал. 6 от СК носи белезите на индивидуален административен акт.

5.1. Уведомяване на заинтересованите страни

(а) Съгласно чл. 26, ал. 1 от АПК за започване на производството се уведомяват известните заинтересовани граждани и организации, освен заявителят.

(б) С оглед значимостта на последиците от вписването в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК е целесъобразно родителите да се уведомяват писмено чрез способите на чл. 18а от АПК за започването на производството и за възможността да участват в него. Полагат се всички възможни усилия за лично получаване или залепване на съобщение на адрес (не е целесъобразно залепване на съобщение на табло – виж т. 1.2)

(в) РДСП уведомява родителите за постъпилото уведомление за вписване на детето в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК и ги информира, че могат да изразят становище по събраните доказателства, както и по предявените искания в срок не по-дълъг от 7 дни. (чл. 34 от АПК).

5.2. Отстраняване на нередовности по заявлението и/или приложените документи;

(а) Съгласно чл. 11, ал. 5 от Наредба № РД-07-7 от 5.10.2010 при пропуски, фактически грешки или несъответствия в приложените документи директорът на

регионалната дирекция за социално подпомагане определя срок и дава указания за отстраняването им.

(б) Съгласно чл. 30, ал. 2 от АПК, ако недостатъците не бъдат отстранени в посочения срок производството може да бъде прекратено. Прекратяването се съобщава писмено на подателя и подлежи на обжалване. Според чл. 56, ал. 4 от АПК актът за прекратяване на производството може да се обжалва по реда на глава десета, раздел IV.

(в) Няма пречка за подаване на ново уведомление/молба за вписване, когато производството е било прекратено.

5.3. Съдържание на заповедта за вписване по чл. 84, ал. 6 от Семейния кодекс

- Правно основание за издаване – чл. 84, ал. 6 във връзка с чл. 84, ал. 1, 2, 3, 4 или 5 от СК (посочва се приложимата алинея);
- Номер и дата на уведомление/молба/искане за вписване;
- Имена, дата и място на раждане и ЕГН на детето за вписване;
- Имена, постоянен и настоящ адрес на родителите или адрес, на който са намирани в производството по налагане на мярката за закрила;
- Кратко описание по хронология на предприетите мерки за закрила с посочени номер и дата на заповеди на ДСП за настаняване по административен ред и номер, дата на съдебни решения и техния срок;
- Дата на даване от родителите на съгласие за пълно осиновяване – за уведомление по чл. 84, ал. 1 от СК;
- Дата и начин на уведомяване на родителите за последиците от изтичане на срока по чл. 93, ал. 2, във връзка с чл. 84, ал. 2 от СК (Виж т. 4.2) – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;
- Изтичане на 6-месечният срок и от кой момент е отчетен (от заповедта за настаняване по административен ред или от съобщаването на родителите на резултата от подаденото заявление за реинтеграция) – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;
- Наличие или липса на искане от родителите за прекратяване на настаняването или промяна на мярката за закрила и настаняване в семейство на близки (включително в производството за настаняване по съдебен ред). При подадено заявление за реинтеграция се описват кратко извършените действия, постигнатите резултати и дата на уведомяване на родителите в отговор на подаденото заявление – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;
- Наличие или липса на основателни причини родителите (за всеки от тях) да не поискат прекратяване на настаняването или промяна на мярката за закрила и настаняване в семейство на близки – за уведомление по чл. 84, ал. 2 от СК;
- Мнението и нагласите на детето за вписване в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК и за осиновяване (за деца на възраст 10 и повече години);
- Становище за интереса на детето (Виж т. 3);
- Подпис и печат;
- Заинтересовани страни (родителите – при уведомление от ДСП по чл. 84, ал. 1 и 2 от СК), на които заповедта се съобщава;
- Дата на влизане в сила.

5.4. Съобщаване на заповедта

Съгласно чл. 61, ал. 1 от АПК административният акт, съответно отказът да се издаде акт, се съобщава по реда на чл. 18а в тридневен срок от издаването му на всички заинтересовани лица, включително на тези, които не са участвали в производството. Съобщаването се извършва чрез връчване по настоящия адрес, а при липса на такъв или когато лицето не може да бъде намерено на този адрес – по постоянния адрес, или по месторабота. Когато адресата не може да бъде намерен на адреса и не се намери лице,

което е съгласно да получи съобщението, съобщаването се извършва чрез залепване на уведомление на вратата или на пощенската кутия, а когато до тях не е осигурен достъп – на входната врата или на видно място около нея. Когато има достъп до пощенската кутия, съобщението се пуска и в нея. В съобщението се посочва, че документът е оставен в канцеларията на РДСП /сочи се адрес/ и може да се получи в едномесечен срок. За този вид съобщаване/връчване се съставя протокол от служебните лица за датата, часа, мястото и действията, които се описват. Документът се счита за връчен с изтичането на срока за получаването му от канцеларията на РДСП, т.е. след изтичането на седмия ден се брои 14-дневният срок за обжалване. Не е целесъобразно поставянето на съобщение на таблото, освен когато е абсолютно невъзможно съобщаване по друг начин, включително не е възможно да бъде залепено съобщение на настоящия и постоянния адрес, тъй като няма сграда или такъв адрес.

6. Вписване на детето и действия за осиновяване

(а) След влизане в сила на заповедта по чл. 84, ал. 6 от СК за вписване на детето в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК и събиране на информацията по чл. 10, ал. 2 от Наредба № РД-07-7 от 5.10.2010 г., директорът на регионалната дирекция за социално подпомагане е длъжен в 3-дневен срок да организира вписване на детето в регистъра от съответното длъжностно лице – чл. 12, ал. 1 от Наредба № РД-07-7 от 5.10.2010 г.

(б) Съгласно чл. 94, ал. 4 от СК, Съветът по осиновяване заседава ежеседмично. Задачата му е да определи за всяко вписано в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК дете най-подходящи осиновители, като водещ е интересът на детето. Съгласно чл. 95, ал. 1 от СК, в едномесечен срок от вписването на детето в регистъра Съветът по осиновяване определя за него подходящи осиновяващи съобразно поредността на вписване на осиновяващите в регистъра, изразените от тях предпочитания, както и обстоятелствата от значение за интереса на детето.

(в) Съгласно чл. 113, ал. 2 от СК, Съветът по осиновяване уведомява Съвета по международно осиновяване (СМО) за вписване на дете в регистъра на децата, ако в 6-месечен срок от вписването му в регионалния регистър за него са определени по реда на чл. 95 не по-малко от трима осиновяващи и нито един от тях не е подал молба за осиновяването му или когато въпреки положените усилия не е възможно да бъде определен подходящ осиновяващ.

(г) Срокът по чл. 113, ал. 2 от СК се отчита от вписването на детето за първи път в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК, а не от всяко следващо вписване поради промяна на настоящия адрес на територията на друга РДСП. Ако срокът е изтекъл, но първата РДСП не е уведомила СМО, РДСП по новия настоящ адрес на детето го вписва в регистъра и изпраща незабавно уведомлението към СМО. Когато действията за осиновяване на детето в страната са спрени (поради работа с детето и/или с родителите) срокът по чл. 113, ал. 2 от СК не тече през периода на спиране, но това обстоятелство задължително се отбелязва в доклада за правния статус.

(д) Когато в срока по чл. 113, ал. 2 от СК са определени по-малко от трима осиновяващи се представя изрично удостоверение от директора на РДСП, че в регистъра няма подходящи осиновяващи за детето.

(е) Към уведомлението по чл. 113, ал. 2 от СК се прилагат документите по чл. 7, ал. 2 от Наредба №3/24.10.2014 г. в оригинал. Удостоверенията за идентичност със снимка на детето в цял ръст задължително се датират, тъй като се изпращат ведно с доклада за детето на осиновяващите с обичайно местопребиваване в чужбина и целта им е детето да бъде представено по-най-подходящ начин, включително да покажат особености, при наличие. Когато детето е настанено в приемно семейство, с оглед възможността по чл. 95, ал. 2 от СК, се представя и актуална декларация от приемните родители за желания/намерения за осиновяване на детето.

(ж) Съгласно чл. 113, ал. 3 от СК, вписването на детето в регистъра на деца, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване от лица с обичайно местопребиваване в чужбина, се отбелязва в регионалния регистър и **не е пречка съответният съвет по осиновяване да определи подходящ осиновяващ с обичайно местопребиваване в Република България.**

(з) След уведомяване за вписването на детето в регистъра по чл. 83, ал. 2 от СК, ДСП работи активно, прилагайки Методическите насоки за подготовка на дете за осиновяване.

7. Мониторинг

А. Вътрешен – в рамките на самата институция

1. Осъществява се постоянно от началника на ОЗД, който съгласува оценките по случай, социалните доклади, плановете за действие и техните прегледи и развитието по случай, както и от директора на ДСП, който съгласно чл. 36 от ЗЗДет. извършва текущ контрол по ефективността на предприетите мерки (Виж Методика за управление на случай за закрила на дете в риск от отдел „Закрила на детето“).

2. Осъществява се ежемесечно от директора на ДСП, при предоставяне на отчетни данни на РДСП, чрез попълване на таблици по образец, приложение към настоящото указание – таблица 1, таблица 1.1, таблица 1.2, таблица 1.3.

3. Осъществява се от директора на ДСП при съставяне на ежегодния доклад до Комисията за детето, по чл. 2, ал. 4 от Наредбата за реинтеграция.

4. Осъществява се от РДСП чрез ежемесечни проверки по случаи на деца, за които не са подадени уведомления за вписване, въпреки че са изпълнени условия по чл. 84, ал. 2 от СК.

5. Осъществява се от АСП, чрез събиране до 15 число и обобщаване за всяко тримесечие на информация от ДСП и РДСП за невписани в регистъра по чл. 83, ал.2 от СК деца по образец – таблица 1, която се обобщава от РДСП.

Информацията по образци, посочени в т. 2, т. 5 се попълва и прилага, считано от 01.01.2023 г.

Б. Външен – осъществява се от Държавната агенция за закрила на детето, като специализиран орган за ръководство, координиране и контрол

1. На всеки шест месеца, след утвърждаването на настоящите методически указания (считано от 01.01.2023 г.) се проучва, чрез получаване от АСП на обобщената информация по т. 5, буква „А“, за заявени и идентифицирани трудности от ДСП. Проблеми и трудности във връзка с вписването на деца в регистъра на деца за пълно осиновяване се идентифицират и въз основа на постъпили в агенцията сигнали и информация за деца, подлежащи на вписване, но невписани своевременно.

2. ДАЗД публикува на официалната си електронна страница обобщена информация за резултатите от мониторинга не по-малко от 2 пъти годишно и може да прави конкретни предложения за подобрене на дейността, при необходимост.

3. Методическите указанията се изменят и допълват под ръководството на ДАЗД в съответствие с:

3.1. нормативни промени;

3.2. възникнала необходимост, вследствие на практиката по прилагането им;

3.3. други случаи, извън т. 3.1 и т. 3.2.

4. След приемането на измененията и допълненията на методическите указания незабавно се предприемат действия по информиране на участниците в процеса за настъпилите промени, които се оповестяват, чрез публикуване на официалните електронни страници на ДАЗД, МП и АСП.

5. При констатиране неподходящи практики, при постъпили сигнали или по искане на заинтересованите страни – Министерство на правосъдието, Агенцията за социално подпомагане, кметове на общини, акредитирани организации за

посредничество при международни осиновявания, доставчици на социални услуги, Държавната агенция за закрила на детето може да инициира дискусии, за отстраняване на неправомерните практики, за подобряване на междуинституционалното сътрудничество.

8. Методическа подкрепа и обучения

(а) Агенцията за социално подпомагане организира периодични въвеждащи и надграждащи обучения на служителите от териториалните структури относно прилагането на действащата нормативна уредба в областта на вписването на децата в регистрите за осиновяване, както и оказва методическа подкрепа по отношение на прилагане на настоящите методически указания, след привеждането им в практиката за изпълнение. Като лектори за обученията може да се канят външни експерти.

(б) С отделен акт/ писмо на изпълнителния директор на АСП изрично се отменят всички предходни указания по тази проблематика.

(в) От страна на Министерство на правосъдието и Държавната агенция за закрила на детето се провежда разясняване и даване на допълнителни насоки по отношение на прилагането на настоящите методически указания, включително организирани и провеждани при необходимост на поддържащи разяснителни кампании и обучителни семинари за отговорните институции по изпълнението на указанията.

Приложение:

Таблица 1 – Децата, за които са настъпили основанията по чл. 84, ал. 2 СК за периода...

Таблица 1.1 (с информация за всяко дете, включено в броя на колона 3 на таблица 1)

Таблица 1.2 (с информация за всяко дете, включено в броя на колона 4 на таблица 1)

Таблица 1.3 (с информация за всяко дете, включено в броя на колона 5 на таблица 1)